

NIJ BEGUN ECONOMISCHE AGENDA



— ONS —
NIJ BEGUN
— MAKEN WE SAMEN —

Voorwoord

De parlementaire enquêtecommissie trok harde conclusies over hoe onze regio is behandeld. Daaruit vloeit een ereschuld voort aan Groningers en Noord-Drenten: het gebied verdient een betere toekomst, economisch en sociaal. Voor beide agenda's is een generatie lang 100 miljoen per jaar beschikbaar om onze regio perspectief te geven.

Als kwartiermaker Economische Agenda heb ik de opdracht om samen met inwoners, overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen een agenda op te leveren die er vanuit economische perspectief voor zorgt dat Groningen binnen 30 jaar op het landelijk gemiddelde van brede welvaart komt. In dit document schets ik wat als team onze uitgangspunten zijn voor deze grote opdracht.

Jakob Klompien



Inleiding

Aanleiding: In februari 2023 heeft de parlementaire enquêtecommissie Aardgaswinning Groningen haar eindrapport gepresenteerd. In april 2023 heeft het kabinet hierop geantwoord met de kabinetsreactie “Nij Begun – Op weg naar erkenning, herstel en perspectief.” Een centrale boodschap in Nij Begun is dat de aanpak van schadeherstel en de uitvoering van de versterking hand in hand zal gaan met de inzet op langjarig sociaal en economisch perspectief voor Groningen en Noord-Drenthe. Dit is hard nodig.

Naast de fysieke gevolgen van de gaswinning, de emotionele gevolgen en de sociale achterstanden die dit heeft veroorzaakt, concludeerde de parlementaire enquêtecommissie dat de regio op economisch terrein structureel is achtergesteld. Er is in Groningen en Noord-Drenthe vergeleken met andere Nederlandse regio's minder geïnvesteerd in het versterken van de economische structuur. Dit alles in de wetenschap dat investeringen in de economische structuur elders in het land onder andere zijn gefinancierd met de baten van de gaswinning. Tegelijkertijd hebben sociale problemen lange tijd onvoldoende aandacht gekregen en zijn deze in het centrum van het aardbevingsgebied, verder toegenomen. Dit alles is de basis voor Nij Begun: werken aan herstel en perspectief voor Groningen en Noord-Drenthe.



**ONS NIJ BEGUN
MAKEN WE SAMEN**

Doel Economische Agenda

De Economische Agenda heeft als doel dat Groningen en Noord-Drenthe aantrekkelijke regio's zullen zijn en blijven om te werken, leren, studeren, innoveren en investeren. Een goede plek om te wonen, op te groeien en gezond oud te worden. En een gebied waarvan de unieke ruimtelijke kenmerken actief worden beschermd en versterkt. Het startdocument dat de Groningse gemeenten en provincie Groningen en het Rijk samen hebben opgesteld gebruiken we hierbij als vertrekpunt.

Voor de Economische Agenda is tot 2055 in totaal circa €4,5 mld. beschikbaar, waarvan €3,25 mld. voor een investering van dertig jaar in sleutelprojecten voor economische structuurversterking.

Opgave Nij Begun

Binnen één generatie (gesteld op 30 jaar) tenminste op het nationaal gemiddelde komen op belangrijke indicatoren van brede welvaart. De Economische Agenda draagt daaraan bij.

Opdracht kwartiermaker

De kwartiermaker is aangesteld om in een brede coalitie een Economische Agenda op te stellen. De agenda is van en voor Groningers en inwoners van Noord-Drenthe. Om die reden wordt de Economische Agenda onder leiding van de kwartiermaker opgesteld in samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties, kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven, overheden en andere belanghebbenden.



Visie

De economie van 2050 is afnemend voorspelbaar. We weten niet welke sectoren dan tot bloei zijn gekomen en welke geen relevantie meer hebben. We weten niet hoe 'werk' er in 2050 uitziet, laat staan hoe de arbeidsmarkt functioneert. Als we 30 jaar terugkijken bestond Google niet, was er geen iPhone en waren er geen hybride voertuigen. De dingen die er in 2050 zullen zijn kunnen we nu niet bedenken. Toch staat voor het investeren in de brede welvaart in Groningen en Noord-Drenthe deze lange termijn centraal. Daarom zetten we met de Economische Agenda voor de lange termijn in op randvoorwaarden voor toekomstbestendige, economische groei.

Met de Economische Agenda werken we aan het verbeteren van het ondernemings- en vestigingsklimaat in Groningen en Noord-Drenthe en investeren we in het tot stand brengen van ecosystemen waaruit economische ontwikkeling, innovatie, regionaal verdienvermogen en (zo) brede welvaart kunnen ontstaan.

Hierbij zoeken we actief de samenhang met de sociale agenda evenals met de ruimtelijke voorstellen van de provincies en het kabinet. Juist een goede samenhang tussen de economische en sociale agenda moet ervoor zorgen dat investeringen rechtstreeks bijdragen aan een verbeterde leefkwaliteit voor de inwoners van de regio.



Uitgangspunten

Bij het ontwikkelen van de Economische Agenda hanteren we als team de volgende uitgangspunten:

Perspectief

- 1. We willen dat Groningen en Noord-Drenthe een regio wordt waar je wilt zijn.** Een regio waar de komende decennia grote dingen staan te gebeuren en waar het de komende tientallen jaren nog aantrekkelijker is om te ondernemen, innoveren, investeren, werken, leren, wonen en leven. De maatschappelijke meerwaarde van investeringen staat voorop.
- 2. We leggen samen de lat hoog want er moeten grote stappen worden gezet om de economische structuur duurzaam te versterken.** We streven naar grote, zichtbare en structurele verbeteringen op een schaal die we in deze regio niet eerder hebben meegemaakt.

Samenwerking

- 3. De kracht en potentie van de regio Groningen en Noord-Drenthe is onze motor.** We organiseren ons gezamenlijk rondom regionale sterktes en zetten in op de randvoorwaarden om die sterktes te verzilveren en klaar te zijn voor de toekomst.
- 4. We geloven in samenwerking,** voor een maximaal resultaat is dit een randvoorwaarde. Samenwerking tussen en binnen organisaties. Ons resultaat is een product van samenwerking en onderling vertrouwen. We gaan samen de goede kant op en dat bouwen we verder uit.
- 5. Betrokkenheid van inwoners, ondernemers, volksvertegenwoordigers, wetenschappers en andere deskundigen is cruciaal voor ons succes.** Betrokkenheid van al deze groepen bij elke fase is cruciaal voor het succes van de Economische Agenda. Hierdoor krijgen we de beste inhoud en een breed draagvlak. We laten ons inspireren en zijn helder over de input die deze groepen in iedere fase kunnen leveren.
- 6. De inbreng van inwoners, ondernemers, deskundigen en wetenschappers behandelen we gelijkwaardig** zodat iedereen de kans krijgt mee te denken en input te leveren.

7. **We laten ons door jonge en succesvolle ondernemers inspireren.** Jonge en succesvolle ondernemers zien bij uitstek kansen voor de toekomst, doen het op eigen kracht en zijn degenen die de Economische Agenda uiteindelijk realiseren.
8. **We richten de blik naar buiten.** Afgelopen tijd was onze regionale blik soms teveel op onszelf gericht. We willen internationale kennis naar binnen halen en onze regio ook naar buiten toe positioneren. Dit kan door samenwerking met andere (Europese) regio's en het gezamenlijk verkennen van kansen voor MKB over de grens.

Aanpak

9. **De Economische Agenda wordt een strategie en geen plan.** Een strategie die voor de komende dertig jaar bruikbaar is. De koers die we willen varen richting structurele economische verbeteringen is duidelijk, de precieze stappen krijgen de komende decennia vorm, meebewegend met ontwikkelingen en kansen.
10. **We bouwen de Economische Agenda stapsgewijs op.** Van uitgangspunten, via doelen, naar een volwaardige agenda.
11. **We richten ons op de lange termijn en dus de afnemend voorspelbare economie van de toekomst, dat vraagt om flexibiliteit en lef.** Dit betekent dat we daarom niet alleen kunnen varen op gevestigde sterktes. We willen juist profiteren van de dynamiek die in de tijd ontstaat.
12. **We hebben speciale aandacht voor onderwijs en arbeidsmarkt, duurzaamheid en het versterken van de ruimtelijke kwaliteit en utiliteiten/infrastructuur.** Dit zijn allemaal randvoorwaarden voor een toekomstbestendige economie en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.
13. **We willen met de publieke middelen zoveel mogelijk andere investeringen uitlokken.** Dit hefboomeffect naar andere middelen maakt ook grote private investeringen mogelijk. Waar mogelijk zorgen we ervoor dat middelen revolverend worden ingezet, zodat opbrengsten terugvloeien en het geld nogmaals kan worden ingezet.
14. **We maken een Economische Agenda voor de hele regio.** Onze focus ligt op de ontwikkeling van het hele gebied in al zijn diversiteit. Dit betekent dat de inzet op verschillende plekken ook kan verschillen. We houden vinger aan de pols dat de baten breed terecht komen.

Hier mag je ons aan houden

15. We laten zien wat we doen. Dit betekent dat we:

- a) onze activiteiten inzichtelijk maken en externe onderzoeken openbaar maken;
- b) tussenstappen delen met volksvertegenwoordigers;
- c) belanghebbenden (ondernemers en inwoners) informeren via de website en betrekken door middel van een traject voor participatie;
- d) dilemma's en knelpunten delen met relevante partijen;
- e) duidelijkheid geven over verwachtingen, planning en besluitvorming.

Hier zijn we niet van

16. Versnippering, gemakzucht en eigenbelang. We leveren een plus op en compenseren geen minnen. We willen voorkomen dat door de beschikbaarheid van dit geld organisaties vast komen te zitten in het eigen belang, met mogelijke versnippering van budgetten tot gevolg. Geld vanuit de Economische Agenda is bedoeld voor projecten en programma's die voor werkelijke meerwaarde zorgen, die samenwerking stimuleren en voorbij het eigen belang gaan.





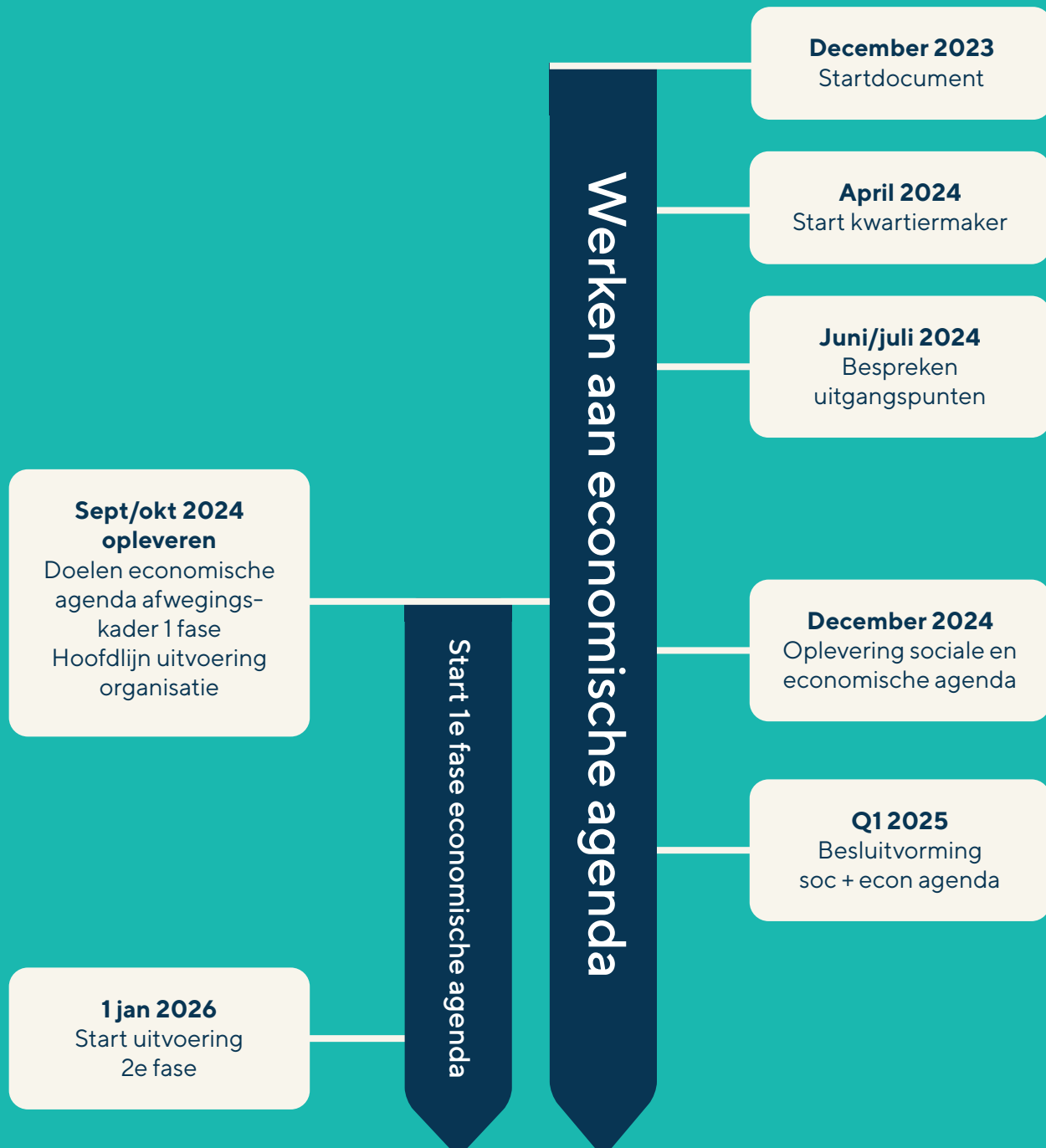
Actielijnen

We ontwikkelen de Economische Agenda via de volgende werkstromen.

- 1. Economische Agenda 1.0**
 - a. Formuleren doelstellingen
 - b. Opstellen visiedocument Economische Agenda
- 2. Vormgeven uitvoeringsorganisatie**
 - a. Formuleren rol en taken van de uitvoeringsorganisatie
 - b. Vormgeven besluitvormingsproces
- 3. Kader Economische Agenda 0.0**
 - a. Formuleren toetsingskader voor investeringen op korte termijn;
 - b. Vormgeven besluitvormingsproces
- 4. Procedure vaststellen Economische Agenda**
- 5. Participatie en communicatie**
 - a. Formuleren communicatiestrategie
 - b. Vormgeven participatieproces

Planning

Wat gaan we doen?



Relevante Literatuur

- Er is meer inzicht nodig in de effectiviteit en efficiëntie van ondernemerschapsbeleid
 - Brede welvaart in de regio verdient meer aandacht
- Economisch beleid regio: naar een missie-gestuurde ecosysteembenadering
 - Bredere-welvaartslens biedt nieuw zicht op ongelijkheid

